

HOZIRGI KUNDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING KITOBXONLIK MADANIYATINI YUKSALTIRISH

Ortiqova Dilsabo Munavvarjon qizi

Farg'ona davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: *Boshlang'ich sinf o'quvchilari, taniqli orol va o'zaro bahramandlik muhitida o'quvchilik madaniyatini rivojlantirish adashuvi katta e'timodga ega. Kitobxonlik madaniyati, o'quvchilarning o'zlarini malakali o'quvchilar sifatida tayyorlash, o'z fikrlarini ifoda qilish, va dunyoqarashi bilan yaqinrozi bo'lish imkonini beradi. Hozirgi kunda, boshlang'ich sinf o'quvchilarining kitobxonlik madaniyatini oshirish uchun qanday qadam atilishi mumkinligi muhim muddatda ko'rsatilgan.*

Kalit so'zlar: *Kitob, boshlang'ich sinf o'quvchilari, o'qituvchi, o'quvchilarga, ma'lumot.*

Qanday qilib boshlang'ich sinf o'quvchilariga kitobxonlik madaniyatini oshirish mumkin?

Kitoblarni tanishtirish: O'quvchilarni kitoblarga qiziqarliroq qilishlari uchun, ularni turli janrlar, yozuv turlari va yozuvchilar bilan tanishtirish kerak. Kitobxonlik madaniyatini oshirishda, kitoblarni tanishtirish va o'qishni qiziqarli qilish muhim ahamiyatga ega.

Turli Janrlar va Yozuv Turlari: O'qituvchi, o'quvchilarga turli janrlardagi kitoblarni ta'qib qilish, ularning qiziqishi va maqsadlariga mos ravishda kitoblarni tanishtirish uchun qanday usullarni qo'llash kerakligini o'rganish uchun malakali bo'lishi kerak. Romanlar, hikoyalar, she'rlar, ilmiy kitoblar, falsafa, sotsiologiya va boshqa janrlar kabi turli yozuv turlari o'quvchilar uchun qiziqarli bo'lishi mumkin.

Yozuvchilar va tarjimalar: O'qituvchi, o'quvchilarni mashhur yozuvchilar va tarjimalar bilan tanishtirishda foydalanishi kerak. Bu, ularning xohishlariga mos ravishda avvalgi san'atkorlar yozgan kitoblarni o'rganish va ularning yaratgan yozma asarlarini boshqalar bilan baham ko'rish uchun o'quvchilarni ilhomlantirishda muhimdir.

Kitobxonlik haqida ma'lumotlar: O'qituvchi, o'quvchilarga kitobxonlikni qanday rivojlantirish, kengaytirish va mustaqil o'qishni qanday amalga oshirish kerakligini tushuntirishda yordam bera olishi kerak. Kitobxonlik madaniyatini oshirish uchun kitoblar, adabiyotlar va ilmiy maqolalar orqali o'quvchilarni bilimlarni o'rganish va tahlil qilishga yo'l ko'rsatishi kerak.

Kutubxonalar va virtual kutubxonalar: O'qituvchi, o'quvchilarni kutubxonalar bilan tanishtirish va ularni kitoblarni topish, olish va o'qishga yo'l ko'rsatishda yordam bera olish uchun malakali bo'lishi kerak. Virtual kutubxonalar orqali, onlayn

kitobxonalar va ma'lumotlar bazalari orqali o'quvchilar ko'p turli asarlarga kirishlari mumkin.

Kreativlik va fikr-mulohazalar: O'qituvchi, kitoblarni o'quvchilarga o'qishga imkon berish va ularning fikr-mulohazalarini rivojlantirish uchun tadbirlar tashkil etishga yordam bera olishi kerak. O'quvchilar kitoblarni o'qish va shu asarda o'z fikrlarini ifodalash orqali kreativliklarini rivojlantirishlari uchun yo'l ko'rsatilishi kerak.

Maqolalar va diskussiyalar: O'qituvchi, o'quvchilarni kitoblar haqida maqolalar yozish, bu maqolalar asosida munozara tashkil etish va kitoblarni bir-biriga tavsiya qilish uchun ma'lumotlar to'plashi, izlanish va diskussiyalar tashkil etishda ularga yordam bera olishi kerak.

Yozuv tajriba olish: O'qituvchi, o'quvchilarga o'z o'qishlaridan tajriba olishlari va ularning xohishlariga mos kitoblarni topishlari uchun qanday yo'l ko'rsatish kerakligini tushuntirishda yordam bera olishi kerak. Yozuvchi o'quvchilarning shaxsiy xohishlariga qarab, ularni kitobxonlikka yo'naltirishda ushbu ma'lumotlarni qanday foydalanishlari mumkinligi haqida yordam bera olishi kerak.

Kitobxonlikni mustaqil rivojlantirish: O'quvchilarga o'zlarining o'qish tartibini tanlash, kitoblarni o'qish va ular haqida gaplashish bo'yicha mustaqil rivojlanish imkoniyati berish kerak. Bu, ularning fikrini ifodalash, tushunchalarini bayon qilish va tarbiyalanishlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Bir-birlari bilan tanishish: O'qituvchi, o'quvchilarga bir-birlari bilan tanishishlari uchun qo'llanmalarni tavsiya qilishi kerak. Bu, ularni o'zaro mustaqil o'qish va ta'lim xakidalarini o'rganishga imkon beradi.

O'zlarining maqsadlari va xohishlari: O'qituvchi, o'quvchilarni o'zlarining o'qish maqsadlarini belgilash va ularning qiziqishlariga mos ravishda kitoblarni tanlashga majburlashishga yo'l ko'rsatishi kerak. Bu, ularni shaxsiy tarbiya va o'qishni sevimli bo'yicha mustaqil tanlov qilishga undaydi.

Kitob topish va tanishtirish: O'qituvchi, o'quvchilarni kutubxonalar, onlayn kutubxonalardan yoki bibliotekalardan kitob topish va o'zlariga mos ravishda kitoblarni tanitish uchun ko'mak qilishi kerak. Bu, ularni o'zlarining xohishlariga mos bo'lgan yozuvlarni tanlashda qanday imkoniyatlarga ega ekanligini o'rganishga yordam beradi.

O'z tahlilini yozish: O'qituvchi, o'quvchilarni kitoblarni o'qishdan so'ng o'zlarining tahlilini yozishga ilhomlantirish va ularga o'z fikr-mulohazalarini ifodalash uchun yordam bera olishi kerak. Bu, ularni o'qilgan materialni o'zlariga o'zlashtirish va uni tahlil qilishda muvaffaqiyatli bo'lishlari uchun o'z fikrini rivojlantirish imkoniyatini beradi.

O'zini baholash va rivojlantirish: O'qituvchi, o'quvchilarni o'zlarini baholash va o'qish tarbiyasi bo'yicha o'zlarini mustaqil rivojlantirishda o'zlarini o'zlarini baholash uchun qanday usullardan foydalanishlari kerakligini o'rgatishi kerak. Bu,

ularni o'zlarini boshqarish va o'zlarining rivojlanishlarini o'rganishda muvaffaqiyatga erishishga yordam beradi.

O'z-o'zini taqdim etish mashg'ulotlari: O'qituvchi, o'quvchilarga o'z-o'zini taqdim etish va gaplashish mashg'ulotlari tashkil etishda ko'mak qilishi kerak. Bu, ularning o'zlarini izlash, o'zlarini bayon qilish va bir-birlari bilan maslahatlashish orqali fikr-mulohazalarini rivojlantirish uchun bir necha usullardan biri bo'ladi.

Muvofiq ko'nikmalar va metodikalar: O'qituvchi, o'quvchilarni o'zlarining o'qish tartibini mustaqil rivojlantirishda yordam bera olish uchun muvofiq ko'nikmalar va metodikalarni taqdim etishda malakali bo'lishi kerak. Bu, ularni o'zlarining o'qish usullari va xohishlariga mos ravishda tartiblash va mustaqil o'qishni rivojlantirish uchun qanday qo'llanmalardan foydalanishlari kerakligini o'rgatishda yordam beradi.

Kitobxonlik klublari va do'stlar bilan o'qish: Boshlang'ich sinf o'quvchilariga kitobxonlik madaniyatini oshirish uchun, kitobxonlik klublari tashkil etish va do'stlar bilan o'qishni te'şvik qilish juda muhim. Ular orqali, o'quvchilar boshqa insonlar bilan tajriba almish, fikrlarini almashib olish va kitoblar haqida munozara qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

O'qituvchining o'z muassasasida kitobxonlikni qo'llab-quvvatlash: O'qituvchilar o'z sinflarida kitobxonlik madaniyatini oshirish uchun harakat qilishlari kerak. Bu, darsda kitoblar haqida suhbatlar o'tkazish, o'quvchilarga qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash va yangi kitoblar bilan tanishishlari uchun o'z muassasalarida kutubxonalar tashkil etishlari orqali amalga oshirilishi mumkin.

Xulosa:

Hozirgi kunda, boshlang'ich sinf o'quvchilariga kitobxonlik madaniyatini yuksaltish, ularni o'z fikrini ifodalash, dunyoqarashi bo'lish va o'zlarini rivojlantirishda muhim vazifalardan biri bo'lib turadi. Kitobxonlik madaniyati, ularni o'zlarining o'qish-tahqiqot faoliyatlarini rivojlantirish, fikrini ifodalash va kreativliklarini oshirishda katta ro'l o'ynaydi.

JE MAINI TENDRAI

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://m.facebook.com/respublika.bolalar.kutubxonasi/photos/kitobxonlik-madaniyatini-yuksaltirish-yolidakitob-avvalo-hayotiy-maktab-manaviya/886776951827854/>
2. <https://www.pedagoglar.uz/>
3. <https://e-library.namdu.uz/74%20%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0BE%D0%B3%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D1%80/Boshlfnq'ich%20sinf%20o'quvchilarida%20kitobxonlik%20ko'nikmalarini%20rivojlantirish%20metodikasi.%20Muminova%20D.pdf>

